

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce
BLUDIČKY A JINÁ ZJEVENÍ
Autorská ilustrovaná kniha
Lucie Košinová

Plzeň 2023

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění

Studijní program Výtvarná umění

Studijní obor Ilustrace a grafika

Specializace Komiks a ilustrace pro děti

Bakalářská práce

BLUDIČKY A JINÁ ZJEVENÍ

Autorská ilustrovaná kniha

Lucie Košinová

Vedoucí práce: MgA. Marie Kohoutová

Katedra výtvarného umění

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2023

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Lucie KOŠINOVÁ**
Osobní číslo: **D20B0046P**
Studijní program: **B8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Ilustrace a grafika, specializace Komiks a ilustrace pro děti**
Téma práce: **AUTORSKÁ ILUSTROVANÁ KNIHA**
Zadávací katedra: **Katedra výtvarného umění**

Zásady pro vypracování

Použití vlastního příběhu, minimálně 20 celostránkových ilustrací, práce zahrnuje kompletní výtvarné i grafické řešení knihy – layout, vizuál obálky, předtiskovou přípravu.

Tvůrčí záměr: Mým záměrem je vytvořit vizuálně kvalitně zpracovanou knihu.

Způsob realizace: Výsledná technika vyplyne z průběhu konzultací a skicování.

Cíl: Vytvoření originální autorské knihy.

Předpokládaný charakter výstupu: Kompletně zpracovaná autorská ilustrovaná kniha, odevzdaná ve třech výtiscích. Kniha bude v minimálním formátu A5 a bude obsahovat minimálně 20 celostránkových ilustrací.

Rozsah průvodní zprávy: 3 normostrany textu + obrazové přílohy.

Rozsah teoretické části: **min. 3 normostrany textu**
Rozsah praktické části: **vyplyne ze zpracování BP**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

PETŘÍČEK, Radek. Výtvarná anatomie. 2. vydání. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2020. ISBN 978-80-7560-282-4.

EMINGEROVÁ, Dana. Živel Lustig: Jak se píše kniha. Mladá fronta, 2011. ISBN 978-80-204-2469-3.

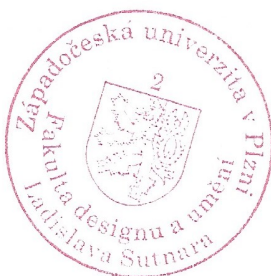
MORAES, Thiago de. Atlas mýtů: hrdinové, bohové a příšery na mapách dvanácti mytologických světů. Přeložil Robin KRÁL. Praha: Presco Group, 2018. Ella & Max. ISBN 978-80-87034-86-6.

B., DAVID, B., David. Zahradá ve zbrani a jiné příběhy. Přeložil Hana ZAHRADNÍČKOVÁ. Praha: Baobab, 2015. ISBN 978-80-7515-012-7.

Vedoucí bakalářské práce: **MgA. Marie Kohoutová**
Katedra designu

Datum zadání bakalářské práce: **31. května 2022**

Termín odevzdání bakalářské práce: **28. dubna 2023**

L.S.

MgA. Vojtěch Aubrecht v.r.
děkan

Mgr. Jindřich Lukavský, Ph.D. v.r.
vedoucí katedry

V Plzni dne 7. září 2022

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracovala samostatně a nejedná se o plagiát.

Plzeň, duben 2023

.....

Podpis autora

Obsah

1. Téma a důvod jeho volby, cíl práce.....	7
2. Proces přípravy a tvorby	8
2.1. Proces přípravy.....	8
2.2. Proces tvorby.....	9
3. Popis výsledného díla.....	10
4. Seznam použitých zdrojů.....	11
5. Resumé	12
Seznam příloh	13

1. Téma a důvod jeho volby, cíl práce

Při volbě tématu jsem se chtěla zaměřit na oblast, pro mě méně probádanou, a to ilustraci. Seznámit se s ilustrační tvorbou, kterou jsem do té doby upozadovala komiksu. Čím víc jsem se do světa ilustrace nořila, tím více jsem si uvědomovala, jak málo jej vlastně znám. I to byl důvod, proč ilustrovaná kniha zvítězila nad komiksem.

Vždy jsem tíhnula k příběhům o magických bytostech, hlavně těch nám známým a zároveň již neznámým. O slovanských bytostech, které si dnes pamatujeme hlavně díky K. J. Erbenovi a dalším spisovatelům. Zaujala mě např. přirovnání zlých žen k jezinkám nebo kvílení větru k naříkající meluzíně. Chtěla jsem najít původní význam těchto příměrů. Při hledání se mi otevřel obzor plný krásných nápadů a příběhů, které jsem chtěla zviditelnit. I když jsem neobjevila nic nového, věřila jsem, že slovanské příběhy mají nevyužitý potenciál.

Mám dojem, že mladším generacím se tento svět skrývá pod nánosy jiných, řeckých, či severských bájí, které se dochovaly lépe. Americká popkultura na vnímání různých strašidel, taky udělala své. Přitom žijeme na území, kde se ještě nedávno věřilo v nápadité spektrum bytostí. Ovšem je to pouze můj subjektivní názor.

Mým cílem bylo vytvořit knihu, která bude zajímavá pro malé i velké čtenáře, a pomůže jim objevit, či hlouběji ukotvit pojmy, na které už možná zapomněli. Jako mnoho dalších, jsem chtěla znovu připomenout slovanskou mytologii, která má výjimečnou schopnost, skrývat se před světem.

2. Proces přípravy a tvorby

2.1. Proces přípravy

Již před výběrem tématu jsem tušila, jakým motivům se chci věnovat. Snažila jsem se najít publikaci, která by se mé představě přiblížila, a dala se zpracovat i do ilustrované podoby. Nenalezla jsem knihu o slovanských bytostech, která by se mým ideálům podobala. Buď se jednalo o velmi odborné texty, nebo pohádky, které si na můj vkus vymýšlely už příliš. Proto jsem se pokusila sesbírat a spojit útržky po svém.

Proces přípravy byl z počátku hektický. Stále jsem nacházela další knihy, které byly k dostání už jen v antikvariátech. Čím více jsem hledala, tím více byl slovanský svět bohatší, zároveň ale bylo stále těžší odhalit, v co naši předci skutečně věřili, a co bylo postupně přetvořeno fantazií některých autorů. Samotné bádání by na jiných fakultách vydalo na závěrečnou práci. Nakonec i různé diplomové práce zaměřené na slovanské demony mi pomohly při porovnávání a ověřování jiných zdrojů.

Původně jsem knihu koncipovala jako průvodce slovanskou mytologií, plnou božstev, svátků, duchů apod. Jak se informace kupily, usoudili jsme při konzultacích, že knihu bude lepší zúžit na tu nejzajímavější část, duchy a strašidla, která dostanou větší prostor. Dovolila jsem si zachovat příběh o stvoření světa, který zároveň ukázal hierarchii v slovanské mytologii. Snažila jsem se nezabřednout do čistého ruského (i českého) folklóru, který je sice bohatý, ale odlišný od původních vizí. Je nutné říci, že občas je těžké rozeznat hranici mezi původním a vymyšleným. Ovšem některé stvoření, už byly natolik specifické a neznámé, že bylo náročné jim sepsat pouhý odstavec. V některých případech jako je Baba Jaga, či drak Zmej, mi jejich přítomnost, byť folklórní, přišla vhodná. Proto je na místě brát knihu trochu s rezervou. Texty jsem psala ve snaze, aby byly pochopitelné pro starší děti a přínosné i pro dospělé. Uvědomuji si, že mohou mít mezery. Přeci jen malovat umím lépe, než psát. Ale věnovala jsem jim mnoho času a doufám, že zaujmou. Bytosti jsem pro lepší orientaci rozřadila do kapitol. Podobným způsobem se dělí ve většině publikací, jejich skupiny jsou logicky dané.

2.2. Proces tvorby

Když se podařilo částečně ucelit obsah knihy a rozdělit jej do kapitol, přišlo na řadu skicování a návrhy, kterým jsem se snažila vtisknout určitou autenticitu. Měla jsem obavu, aby z toho nevznikl tuctový bestiář, který jen vyjmenovává a vykresluje samotná stvoření. Aby to nebyl nudný výčet tvorů, kteří staticky stojí na prázdné stránce. V té době jsem se snažila inspirovat řadou ilustrátorů, od Josefa Váchala a jeho Ďáblovou zahrádkou, Jindrou Čapkem, Lucií Dvořákovou, až po Iku Dekune. Po pravdě řečeno, zavalena inspirací jsem měla problém najít vlastní výraz pro mé ilustrace, ale věřím, že se mi to podařilo.

Na řadu přišly zkoušky, kdy vyvstávaly otázky, jak moc by měla být rozmanitá barevná škála a uvolněnost malby, jak moc syté či jemné by měly ilustrace být. Na žádnou z nich jsem nedokázala najít odpověď. Zkoušela jsem digitální rozhraní, pastelky, rozpítný akvarel i hutný akryl. Nakonec mi pomohlo zvolit béžový papír se strukturou. A omezit se na tři barvy: hnědou, bílou a doplňkovou podle kapitoly. Jejich barevné dělení prospívá orientaci v knize. Jelikož kniha nabízí rozmanité výjevy a různé živly, jeden barevný tón by pravděpodobně nevyhovoval všem. Použít celé barevné spektrum pro každou ilustraci se mi též nelíbilo. Nakonec i z omezené barevnosti vznikly rozmanitě barevné ilustrace.

Ilustrace jsem nejprve tónovala hnědou akvarelovou barvou, sytost a hloubku jim většinou dodala doplňková barva a bílý kvaš v detailech přidal plasticitu. Upustila jsem od rozpítných efektů, naopak jsem se víc zaměřila na konkrétnost. Myslím, že komiksová průprava se odráží i na vzhledu některých ilustrací. Oskenovaný obraz prošel digitální úpravou, v podobě doladění detailů. Jak ilustrace přibývaly, rychle jsem si uvědomila, že držet jejich jednotný styl není jednoduché. Béžový papír naštěstí působí sjednocujícím dojmem.

Pro text jsem zvolila hnědou barvu, která funguje lépe než černá, která působila k ilustracím násilně. Název knihy jsem vymýšlela paradoxně až na samotném konci. Pojmenováním jako strašidla, bytosti a duchové, jsem se chtěla v názvu vyhnout. Pokud bych měla vypíchnout jen jednu bytost, určitě by to byly bludičky, jejichž podstata je mi sympatická. Ze začátku jsem měla tendence sepsat příběh o bludičkách samotných, proto jsem je zaslouženě vyzdvihla aspoň v názvu knihy.

3. Popis výsledného díla

Pro finální podobu knihy jsem zvolila rozměr 270x220mm, i když všechny ilustrace jsou tvořené v rozměru 300x240mm. Menší provedení ilustracím prospělo. Knihu tvoří 56 stran s barevnými ilustracemi, pro které jsem zvolila lehce nažloutlý papír Munken Print Cream s gramáží 150g/m². Vybrala jsem šitou vazbu, ovšem s odhaleným hřbetem, překrytým jen plátnem, s pevnými lepenkovými deskami. Celá kniha je oříznutá na jeden rozměr, což shledávám za esteticky příjemné. Na této vazbě také oceňuji, že knihu můžeme otevřít do plné šíře. Jediné z čeho jsem měla obavu, byly lepenkové desky, které zůstávají po stranách černé, proto jsem přemýšlela i nad papírovým přebalem s motivem obálky. S výslednou podobou jsem nakonec spokojená a přebal neshledávám nutným.

Knihy je vhodná hlavně pro starší děti, ideálně od osmi let, kdy již dokáží zájmovostí v textu lépe porozumět. Ovšem sama mám ozkoušeno, že příběhy o strašidlech jsou atraktivní i pro menší děti. Pevně doufám, že kniha zaujme i dospělé, kteří si můžou také připomenout stará známá strašidla.

4. Seznam použitých zdrojů

- [1] MORAES, Thiago de. *Atlas mýtů: hrdinové, bohové a příšery na mapách dvanácti mytologických světů*. Přeložil Robin KRÁL. Praha: Presco Group, 2018. Ella & Max. ISBN 978-80-87034-86-6.
- [2] KUZMIŠÍN, Peter Weleslaw. *Čarodějné bytosti starých Slovanů: Rozprávky a výklady*. Bratislava: Eugenika, 2021. ISBN 978-80-8100-687-6.
- [3] GIEYSZTOR, Aleksander. *Mytologie Slovanů*. Přeložila Hana KOMÁRKOVÁ. Praha: Argo, 2020. Historické myšlení. ISBN 978-80-257-3218-2.
- [4] MÁCHAL, Jan. *Bájesloví slovanské*. Vydání 3. [Bílovice]: Černý Drak, 2019. Slovanská knihovnička. ISBN 978-80-907324-4-5.
- [5] ERBEN, Karel Jaromír, BECHYŇOVÁ, Věnceslava, Marcel ČERNÝ a Petr KALETA, ed. *Slovanské bájesloví*. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 2009. ISBN 978-80-86420-37-0.
- [6] ATWERI, Jiří. *Slovanské pohanství dnes: Vlivy pohanství na společnost i jednotlivce* [online]. Brno, 2007 [cit. 2023-04-13]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/74206/ff_m/Magisterska_diplomova_prace.pdf. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně, Filozofická fakulta, Ústav evropské etnologie.
- [7] MATĚJKOVÁ, Lucie. *Démonologie polské venkovské kultury* [online]. Pardubice, 2021 [cit. 2023-04-13]. Dostupné z: https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/77507/MatejkovaL_DemonologiePolske_MT_2021.pdf?sequence=1. Diplomová práce. Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická.
- [8] Diví lidé. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2023-04-15]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Div%C3%AD_lid%C3%A9
- [9] Slované. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2023 [cit. 2023-04-15]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Slovan%C3%A9>

5. Resumé

Bludičky a jiná zjevení je autorská ilustrovaná kniha, která nám představuje svět slovanských strašidel. Zobrazuje mnoho stvoření, ve stejné podobě, jako je znali naši předci. Příběhy těchto zjevení upadají v zapomnění a jsou v povědomí jen díky báchorkám a pověrám. Cílem knihy bylo znovu připomenout svět těchto bytostí. Výsledkem je barevná ilustrovaná kniha o 56ti stranách v netradiční vazbě, která je vhodná pro starší děti i dospělé.

Bludičky a jiná zjevení is an author's illustrated book that introduces us the world of Slavic beings and spirits. It shows many creatures, in the same form as our ancestors knew them. The stories of these beings fade into oblivion and we know their form only from rumours and folk tales. The purpose of this book is to remind the world of these beings. The result is a colorfully illustrated 56-page book with a non-traditional binding, which is suitable for older children and adults.

Seznam příloh

Příloha 1

Přípravné kresby

Příloha 2

Hledání vhodného stylu

Příloha 3, 4

Proces vytváření ilustrace

Příloha 5

Tvorba obálky

Příloha 6

Ukázky finálních ilustrací

Příloha 7,8

Ukázky hotové knihy

Příloha 1
Přípravné kresby

Příloha 2
Hledání vhodného stylu

Příloha 3

Proces vytváření ilustrace

Příloha 4
Proces vytváření ilustrace

Příloha 5
Tvorba obálky

Příloha 6

Ukázky finálních ilustrací

Příloha 7

Ukázky hotové knihy

Příloha 8

Ukázky hotové knihy

